

ISSN 1728-7804
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті
Каззахский национальный педагогический университет имени Абая

ХАБАРШЫ ВЕСТНИК BULLETIN

«Филология ғылымдары» сериясы
Серия «Филологические науки»
№ 1(51), 2015

Алматы

ХАБАРШЫ

«Филология ғылымдары» сериясы
№1(51), 2015 ж.

Шығару жиілігі – жылына 4 нөмір.
2000 ж. бастап шығады.

Бас редактор:

пед. ғыл. д., проф.
ҚР ҰҒА корр. мүшесі Б.Ө.Сманов

Бас ред. орынбасары:

пед. ғыл. д., проф.
ҚР ҰҒА корр. мүшесі Ф.Ш. Оразбаева

Ғылыми редакторлар:

филол. г. д., проф. Т.С. Тебегенов,
филол. г. д., проф. С.Ж. Әбішева

Редакциялық алқа мүшелері:

филол. ғыл. д., проф. Б.Әбдіғазизұлы,
пед. г. д. С.Б. Бегалиева,
пед. г. д. Р.Ә. Шаханова,
филол. г. д., проф. К.И. Мирзоев,
пед. г. д., проф. Ж.К. Балтабаева,
проф. Барри Пол Шерр (АҚШ),
филол. г. к., доцент Е.В. Казарцев (Ресей),
филол. г. д., проф. Г.Л. Нефагина (Польша),
филол. г. д., проф. А.К. Киклевич (Польша),
п. г. д. Н.И. Ишекеев (Қырғызстан),
проф. Спендель Джованна (Италия),
проф. Хатрани Алтынчач (Түркия),
проф. Мехмет Куталмиш (Түркия),
PhD докторы, проф. И.З. Белобровцева
(Эстония),
пед. г. д. Чан Дин Лам (Вьетнам)

Жауапты хатшы:

филол. г. к. А.Д. Ибраева

© Абай атындағы Қазақ ұлттық
педагогикалық университеті, 2015

Қазақстан Республикасының
мәдениет және ақпарат министрлігінде
2009 жылы мамырдың 8-де тіркелген
№10109 - Ж

Басуға 21.04.2015 қол қойылды.
Пішімі 60x84 1/8. Көлемі 32,2 е.б.т.
Таралымы 300 дана. Тапсырыс 52

050010, Алматы қаласы,
Достық даңғылы, 13.
Абай атындағы ҚазҰПУ

Абай атындағы Қазақ ұлттық
педагогикалық университетінің
«Ұлағат» баспасы

Абасилов А., Асанбаева С.А. Қазақстандағы элеуметтік лингвистикалық зерттеулер: ізденістер мен жаңа мүмкіндіктер, проблемалар.....	4
Абишева А.Б., Абаева М.К. Концептуальная метафора как компонент содержания во фразеологизмах-зоонимах (на материале английского языка).....	11
Ахметжанова А.И. Дипломатичность и знания в делопроизводстве России XVI–XVIII вв.....	17
Баситова А.Н., Смагулова А.С. Языковая объективация концепта «студент» студентами казахского отделения высших учебных заведений Республики Казахстан.....	20
Ермекова Т.Н., Ескермесова Г.А. Пунктуацияны зерттеу үрдістері.....	24
Ильясова Н.А. Сөйлемдердің ақпараттық мазмұны.....	28
Iskakova A.O. Mussaeva K.S. The origin and the meaning of the “English for specific purposes” concept.....	31
Казкенова А.К., Серикова С.К. Смешанная коммуникация как дискурсивное проявление языковых контактов.....	35
Кенжеқанова Қ., Момынова Б. Мәтін және дискурс ерекшеліктері.....	40
Маймакова А.Д. Национально-специфические особенности лексического состава языка.....	45
Мұсатаева М.Ш., Тымболова А.О. Ұлттық болмысты зерделеудегі тілдің рөлі.....	51
Садуақасова С.Ә. Саяси қайраткерлер тіліндегі саяси метафоралардың концептуалдануы.....	56
Смағұлова Г.Н. Ұлттық тәрбиенің өзегі ана тілде.....	61
Шайбакова Д.Д. Предмет социально-языковой контактологии.....	66
Шарипова З.А. Функции современного учителя иностранного языка. Место исследовательской компетенции в системе ключевых компетенций профессионала.....	70
Шойбекова Ғ. Тілді тарихи-типологиялық тұрғыдан зерттеу.....	75
Юсуп А.Н. Ақын-жыраулар поэзиясындағы «қыз» тұжырымының когнитивтік – семантикалық сипаты.....	81

ӘДЕБИЕТТАНУ
ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ

Абишева У.К. Феномен литературного диалога.....	87
Арғынбекова Ә.О. Қазақ әдебиетіндегі «Ләйлі-Мәжнүн» дастанының араб негізі.....	92
Асылбекұлы С. М. Мағауин новеллистикасының көркемдік әлемі.....	96
Әбдіғазизұлы Б., Ақболатов А.А. XXI ғасыр әдеби процесіндегі қазақ романының дамуы үдерісі.....	101
Әбдіқалық К.С., Адылбекова Ф.Н. М. Дулатов өлеңіндегі мемлекеттік дума мәселесі.....	106

ХАБАРШЫ

«Филология ғылымдары» сериясы
№1(51), 2015 ж.

Шығару жиілігі – жылына 4 нөмір.
2000 ж. бастап шығады.

Бас редактор:

пед.ғыл.д., проф.

ҚР ҰҒА корр. мүшесі Б.Ө.Сманов

Бас ред. орынбасары:

пед.ғыл.д., проф.

ҚР ҰҒА корр. мүшесі Ф.Ш. Оразбаева

Ғылыми редакторлар:

филол.г.д., проф. Т.С. Тебегенов,

филол.г.д., проф. С.Ж. Әбішева

Редакциялық алқа мүшелері:

филол.ғыл.д., проф. Б.Әбдіғазизұлы,

пед.г.д. С.Б. Бегалиева,

пед.г.д. Р.Ә. Шаханова,

филол.г.д., проф. К.И. Мирзоев,

пед.г.д., проф. Ж.К. Балтабаева,

проф. Барри Пол Шерр (АҚШ),

филол.г.к., доцент Е.В. Казарцев (Ресей),

филол.г.д., проф. Г.Л. Нефагина (Польша),

филол.г.д., проф. А.К. Киклевич (Польша),

п.г.д. Н.И. Ишекеев (Қырғызстан),

проф. Спендель Джованна (Италия),

проф. Хатрани Алтынчач (Түркия),

проф. Мехмет Куталмиш (Түркия),

PhD докторы, проф. И.З. Белобровцева

(Эстония),

пед.г.д. Чан Дин Лам (Вьетнам)

Жауапты хатшы:

филол.г.к. А.Д. Ибраева

© Абай атындағы Қазақ ұлттық
педагогикалық университеті, 2015

Қазақстан Республикасының
мәдениет және ақпарат министрлігінде
2009 жылы мамырдың 8-де тіркелген
№10109 - Ж

Басуға 21.04.2015 қол қойылды.
Пішімі 60x84 1/8. Көлемі 32,2 е.б.т.
Таралымы 300 дана. Тапсырыс 52

050010, Алматы қаласы,
Достық даңғылы, 13.
Абай атындағы ҚазҰПУ

Абай атындағы Қазақ ұлттық
педагогикалық университетінің
«Ұлағат» баспасы

ТІЛ БІЛІМІ
ЛИНГВИСТИКА

Абасилов А., Асанбаева С.А. Қазақстандағы элеуметтік лингвистикалық зерттеулер:ізденістер мен жаңа мүмкіндіктер, проблемалар.....	4
Абишева А.Б., Абаева М.К. Концептуальная метафора как компонент содержания во фразеологизмах-зоонимах (на материале английского языка).....	11
Ахметжанова А.И. Дипломатичность и знания в делопроизводстве России XVI–XVIII вв.....	17
Баситова А.Н., Смагулова А.С. Языковая объективация концепта «студент» студентами казахского отделения высших учебных заведений Республики Казахстан.....	20
Ермекова Т.Н., Ескермесова Г.А. Пунктуацияны зерттеу үрдістері.....	24
Ильясова Н.А. Сөйлемдердің ақпараттық мазмұны.....	28
Iskakova A.O. Mussaeva K.S. The origin and the meaning of the “English for specific purposes” concept.....	31
Казкенова А.К., Серикова С.К. Смешанная коммуникация как дискурсивное проявление языковых контактов.....	35
Кенжеқанова Қ., Момынова Б. Мәтін және дискурс ерекшеліктері.....	40
Маймакова А.Д. Национально-специфические особенности лексического состава языка.....	45
Мұсатаева М.Ш., Тымболова А.О. Ұлттық болмысты зерделеудегі тілдің рөлі.....	51
Садуақасова С.Ә. Саяси қайраткерлер тіліндегі саяси метафоралардың концептуалдануы.....	56
Смағұлова Г.Н. Ұлттық тәрбиенің өзегі ана тілде.....	61
Шайбакова Д.Д. Предмет социально-языковой контактологии.....	66
Шарипова З.А. Функции современного учителя иностранного языка. Место исследовательской компетенции в системе ключевых компетенций профессионала.....	70
Шойбекова Ғ. Тілді тарихи-типологиялық тұрғыдан зерттеу.....	75
Юсуп А.Н. Ақын-жыраулар поэзиясындағы «қыз» тұжырымының когнитивтік – семантикалық сипаты.....	81

ӘДЕБИЕТТАНУ
ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ

Абишева У.К. Феномен литературного диалога.....	87
Арғынбекова Ә.О. Қазақ әдебиетіндегі «Ләйлі-Мәжнүн» дастанының араб негізі.....	92
Асылбекұлы С. М. Мағауин новеллистикасының көркемдік әлемі.....	96
Әбдіғазнұлы Б., Ақболов А.А. ХХІ ғасыр әдеби процесіндегі қазақ романының дамуы үдерісі.....	101
Әбдіқалық К.С., Адылбекова Ф.Н. М. Дулатов өлеңіндегі мемлекеттік дума мәселесі.....	106

ӘДЕБИЕТТАНУ ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ

УДК 82.091.06

ФЕНОМЕН ЛИТЕРАТУРНОГО ДИАЛОГА

У.К. Абишева – д.ф.н., профессор, *Казахский национальный университет им. аль-Фараби*
г. Алматы, Казахстан, E-mail: Abisheva_O@mail.ru

Аннотация. Статья посвящена проблеме изучения литературы Казахстана в контексте русской культуры и литературы. Казахская литература «развернута» в сторону разных культурных парадигм. Особенно важны для нее традиции русской литературы. Во второй половине XX – начале XXI веков ее развитие во многом шло под знаком воздействия русской литературы. Эта проблема до настоящего времени остается недостаточно исследованной. Литературно-бытовой контекст, личные контакты, переписка русских и казахских писателей на сегодняшний день освещены достаточно полно. Но переключки в области проблемно-тематического поля, особенностей поэтики, типологические сопоставления национальных картин мира в двух литературах ждут своего исследования.

На основе анализа русско-казахских литературных связей, опыта эмпирических и теоретических компаративных исследований, автор выделяет актуальные теоретико-методологические аспекты проблемы. Предлагаются наиболее важные задачи, которые необходимы в современных сравнительных исследованиях.

Ключевые слова: компаративные исследования, типология, казахская литература, русская литература, художественная традиция.

Актуальной проблемой современного литературоведения является исследование прозы и поэзии Казахстана в разнообразных идейных и художественных связях с русской литературой. Закономере вопрос: *можно ли говорить о типологической родственности* двух литератур, если одна (русская) относится к европейской, а другая (казахская) является частью литературы Азии? Конечно, корни этих двух культур разные, но установление типологической схожести представляется возможным. Можно и нужно исследовать единую природу в разных культурах.

Расхождение в национальных литературах также оказывается особенно показательным компаративном аспекте, так как позволяет проследить разницу европейской (русской) и восточной (казахской) традиций. Сравнительная перспектива будет чрезвычайно показательной для прояснения особенностей каждой из литератур.

Заметим, что особенно на грани столетий в истории казахской и русской литературы имеют место типологически схожие явления; кризис в конце уходящего и пассионарный взрыв новых исканий начале XXI века. Обе литературы несут в себе духовную силу противостояния идеологическим догмам советского периода и более широко – восстановления лучших традиций классики.

Еще один важный аспект проблемы – исследование *русской литературы Казахстана* (произведений русских авторов, так и творчество художников-билингвов, то есть казахов, пишущих на русском языке). Это одновременно «составляющая» литературы Казахстана, но ее можно отнести и к русской литературе, хотя она отличается от собственно русской (российской) литературы. Она находится в пространстве русской культуры, русского мира, но также является структурной частью литературы нашей страны. В русской литературе Казахстана присутствуют традиции и контекст которого нет в российской русской литературе. Ее характеризует одновременная развернутость в сторону разных культурных парадигм, она формировалась в мультикультурном пространстве.

Необходимо глубокое осмысление феномена диалога культур в его содержательных субстанциональном, функциональном аспектах. Она определяется явно недостаточной степенью освоенности и нерешенностью проблемы контекстуального изучения литературы Казахстана в условиях современной литературной ситуации необходимо переосмысливать литературное наследие XX–XXI веков, в том числе и национальный опыт в его соотношении с общечеловеческим опытом. Типологическое сопоставление позволит исследовать роль классической художественной традиции